

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพสู่มรดกโลก กรณีศึกษา ตำบลศรีเทพ
อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์
Strategies for Driving Si Thep park to World Heritage Sites, Case Studies
Si Thep Subdistrict Si Thep District Phetchabun Province

พุทธสุดา หนุดหละ

Buddhasuda Nudla

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phetchabun Rajabhat University

E-mail: Buddhasuda.nud@pcru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลก 2) ศึกษาปัญหาและผลกระทบต่อชุมชนในการขึ้นทะเบียนเมืองโบราณศรีเทพเป็นมรดกโลก และ 3) กำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลก ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research)

ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวทางในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลกจะต้องมีการแบ่งแนวเขตของพื้นที่อุทยานให้ชัดเจนเพื่อการปรับปรุงแก้ไขผังเมืองรวมเพชรบูรณ์ และจัดทำข้อมูลให้ชัดเจนเพื่อนำเสนอเข้าสู่บัญชีมรดกโลก

2. ปัญหาแนวเขตโบราณสถานเมืองศรีเทพทับซ้อนกับชุมชนส่งผลให้มีการโต้แย้งจากชุมชน

3. ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลกมี 5 ข้อดังนี้

- 1) ประชาชนที่มีเอกสารสิทธิยืนยันยังมีสิทธิใช้ประโยชน์ในพื้นที่ได้
- 2) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องทำความเข้าใจร่วมกันกับประชาชน
- 3) ดำเนินการจัดทำผังเมืองรวมใหม่ของจังหวัดเพชรบูรณ์
- 4) กรมศิลปากรควรชี้แจงกับประชาชนเกี่ยวกับแนวเขตแดนอุทยานให้ชัดเจน
- 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของเมืองโบราณศรีเทพ

ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนศรีเทพเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมจะทรงคุณค่าหากประชาชนได้ตระหนักและให้ความสำคัญและช่วยกันธำรงดูแลรักษาเพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้ถึงรากเหง้าของบรรพบุรุษในอดีตและคงคุณค่าความงามทางประวัติศาสตร์ที่ยากจะมีประเทศใดในโลกนี้จะมีได้

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, การขับเคลื่อน, อุทยานศรีเทพ, มรดกโลก

ได้รับบทความ: 20 กุมภาพันธ์ 2567; แก้ไขบทความ: 20 มีนาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 3 เมษายน 2567

Received: February 20, 2024; Revised: March 20, 2024; Accepted: April 3, 2024

Abstract

This research has the objectives to 1) study the guidelines for driving Sri Thep Park to become a world heritage site, 2) study the problems and impacts on the community in registering the ancient city of Si Thep as a world heritage site, and 3) determine strategies for driving Sri Thep Park to become a world heritage site. world heritage which is qualitative research (qualitative research)

The research results found that:

1. The guideline for driving Sri Thep Park to become a World Heritage Site must be to clearly demarcate the boundaries of the park area in order to improve and amend the Phetchabun city plan. and prepare clear information for submission to the World Heritage List.

2. The problem of the boundaries of the ancient city of Si Thep overlapping with the community has resulted in opposition from the community.

3. There are 5 strategies for driving Sri Thep Park to become a World Heritage Site.

1) People with confirmed rights documents still have the right to use the area.

2) Relevant government agencies must have a mutual understanding with the public.

3) Proceed with the preparation of a new city plan for Phetchabun Province.

4) The Fine Arts Department should clearly explain to the public the boundaries of the park.

5) Promote and support the community to be aware of the importance of the ancient city of Si Thep.

The strategy for promoting Sri Thep to be a world cultural heritage site will be valuable if the people are aware and give importance to it and help maintain it so that future generations can study and learn about the roots of their ancestors in the past and maintain the value of its beauty. A history that is difficult for any country in the world to have.

Keywords: Strategy, Movement, Si Thep National Park, World Heritage Site

1. บทนำ

การศึกษาทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2447 เมื่อครั้งสมเด็จพระบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสด็จตรวจราชการมณฑลเพชรบูรณ์ และทรงตั้งพระทัยสืบหาเมืองโบราณแห่งหนึ่งชื่อเมืองศรีเทพ โดยเคยพบเห็นชื่อเมืองนี้ใน

ทำเนียบเก่าบอกรายชื่อหัวเมืองและสมุทเล่มหนึ่ง ซึ่งเป็นเอกสารในสมัยกรุงศรีอยุธยา และทรงตั้งสมมุติฐานว่า เมืองศรีเทพคงอยู่ในลุ่มน้ำป่าสักระหว่างไผ่บาดาลกับเมืองเพชรบูรณ์ และพบว่าในป่าแดงใกล้เมืองวิเชียรบุรี มีเมืองโบราณขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง ชื่อเมือง อภัยสาส์ ซึ่งเป็นชื่อที่พระธุดงค์และชาวบ้านเรียกขานกันตามตำนานหรือนิทานพื้นบ้าน เมื่อเสด็จสำรวจเมืองอภัยสาส์ ได้พบโบราณวัตถุ โบราณสถานต่าง ๆ มากมาย ทรงสันนิษฐานว่าเมืองโบราณศรีเทพที่ปรากฏตามในเอกสารดังกล่าว นับได้ว่าสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเรียกชื่อเมืองแห่งนี้ว่าเมืองศรีเทพ เป็นพระองค์แรกทำให้มีการเรียกขานชื่อนี้มาจนถึงปัจจุบัน (วิริยธรรมา วังศ์อภัย, 2543: 100-101)

เมืองโบราณศรีเทพเป็นเมืองโบราณที่มีพัฒนาการมาจากยุคก่อนประวัติศาสตร์ตอนปลาย ราว 1,500-1,700 ปี มาแล้ว หรือประมาณพุทธศตวรรษที่ 8 ด้วยตำแหน่งตั้งอยู่ในพื้นที่ศูนย์กลางของภูมิภาคประเทศไทย ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงเครือข่ายของการแลกเปลี่ยนของทรัพยากรธรรมชาติ แร่ธาตุ และของป่าจึงนำพาผู้คนจากพื้นที่ส่วนต่าง ๆ เข้ามาตั้งถิ่นฐานเกิดการเลือกเอาวัฒนธรรมอินเดียในช่วงก่อนพุทธศตวรรษที่ 12 เข้ามาปรับใช้ส่งผลให้เกิดพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และศิลปกรรม ชุมชนโบราณแห่งนี้ จึงพัฒนาขึ้นเป็นสังคมเมืองในวัฒนธรรมทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ 12-16) และวัฒนธรรมเขมรโบราณ (พุทธศตวรรษที่ 16-18) เมืองโบราณศรีเทพดำรงความสำคัญต่อเนื่องราว 700 ปี จึงล่มสลายไปเมื่อราวปลายพุทธศตวรรษที่ 18 คุณค่าความโดดเด่นอันเป็นสากลของเมืองโบราณศรีเทพนั้น ลำดับพัฒนาการในแต่ละช่วงสมัยแสดงออกถึงความสำคัญของการแลกเปลี่ยนคุณค่าของมนุษย์ในเขตพื้นที่ศูนย์กลางของภูมิภาคตอนในของประเทศ ซึ่งมีลักษณะรูปแบบเป็นชุมชนหรือเมืองภายในที่มีความต่อเนื่องทางวัฒนธรรม มีการพัฒนาด้านการเลือกสรรพื้นที่ตั้งของชุมชนหรือเมืองที่สามารถควบคุมหรือเชื่อมโยงเครือข่ายของการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมหรือเส้นทางการค้าสมัยโบราณระหว่างพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมถึงพื้นที่ทางตะวันออกและตะวันตกของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้านการออกแบบผังเมืองโบราณศรีเทพนั้น แสดงถึงภูมิปัญญาอันชาญฉลาดของกลุ่มชนในลุ่มแม่น้ำป่าสักที่มีการจัดวางแผนผังให้เป็นเมืองในระดับนครอย่างมีระเบียบและสวยงาม เมืองโบราณศรีเทพเปรียบเสมือนรัฐกันชนระหว่างอาณาจักรเจนละ กับอาณาจักรทวารวดี ปรากฏหลักฐานการนับถือทั้งศาสนาฮินดู และศาสนาพุทธ รวมคติความเชื่อในการบูชาพระอาทิตย์หรือสุริยเทพ ซึ่งพบน้อยมากในประเทศไทย การสร้างงานศิลปกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนามีรูปแบบที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถขั้นสูงของช่างเมืองศรีเทพ ในการผสมผสานรูปแบบของศิลปกรรมภายนอกทั้งจากอินเดีย ศรีวิชัย ทวารวดี และเขมรโบราณ เข้าด้วยกันจนมีลักษณะทางศิลปกรรมที่มีเอกลักษณ์ความงามและความลงตัวแบบสกุลช่างศรีเทพ เมืองโบราณศรีเทพ ถือเป็นเมืองที่มีความสำคัญในฐานะเป็นเมืองหนึ่งในอีกหลายเมืองบนพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำป่าสัก มีพัฒนาการมาต่อเนื่องยาวนานโดยการตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณ มีแม่น้ำป่าสักและลำน้ำสาขา ซึ่งอยู่ด้านทิศตะวันตกเป็นแหล่งน้ำสำคัญ ประกอบกับพื้นที่ในอดีตน่าจะเป็นป่าอุดมสมบูรณ์ มีแหล่ง

อาหารจำนวนมากถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ชุมชนมาตั้งถิ่นฐานและอยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งยังสามารถเดินทางไปมาเพื่อติดต่อค้าขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้า ตลอดจนวัตถุโบราณในท้องถิ่นไปยังชุมชนที่อยู่ห่างไกลออกไปจนกระทั่งได้รับอารยธรรมจากภายนอกมาผสมผสาน ชุมชนได้พัฒนาและเจริญขึ้น มีสภาพสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้นเป็นลำดับ โดยมีกระบวนการวัฒนธรรมที่แพร่เข้ามาเริ่มจากวัฒนธรรมทวารวดี และวัฒนธรรมลพบุรี หรือเขมรโบราณจึงทำให้เมืองนี้เจริญภายใต้การนับถือศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ดังหลักฐานที่ปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นโบราณสถาน เจดีย์ อาคารทางพุทธศาสนา และปราสาท เทวาลัย เป็นต้นรวมทั้งโบราณสถานวัตถุที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอีกจำนวนมาก (รัชชัย ชื่นไพศาลศิลป์, 2555: 179-180)

อุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ เป็นโบราณสถานสำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเพชรบูรณ์ อุทยานมีพื้นที่ครอบคลุมโบราณสถานในเมืองเก่าศรีเทพ ซึ่งเป็นเมืองโบราณที่อยู่ในท้องที่อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ห่างจากตัวเมืองเพชรบูรณ์ประมาณ 107 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณสองพันไร่เศษ มีกำแพงเมืองที่ก่อด้วยดินล้อมรอบ บริเวณคูเมืองนอกกำแพงมีคูดินล้อมรอบ มีประตูเมืองทั้งสี่ทิศ ภายในเมืองมีปราสาทสมัยลพบุรีอยู่สององค์ เรียกว่า ปราสาทองค์พี่และปราสาทองค์น้อง ทางทิศเหนือนอกกำแพงเมืองออกไปมีสระน้ำสองแห่ง ชื่อสระแก้วและสระขวัญ ในสมัยก่อนเมืองศรีเทพต้องส่งส่งน้ำจากสระทั้งสองนี้ เพื่อนำไปใช้ทำน้ำพิพัฒสัทยา เพราะถือว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ กรมศิลปากรได้ดำเนินการสำรวจ ขุดค้น ศึกษา และพัฒนาบรรดาโบราณสถานและโบราณวัตถุในเมืองศรีเทพตั้งแต่ พ.ศ. 2521 ได้ทำการบูรณะและบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างให้มั่นคงถาวร และแบ่งพื้นที่สำคัญออกเป็นสองส่วน ได้แก่ เมืองใน และเมืองนอก เมืองใน มีพื้นที่ประมาณ 1.87 ตารางกิโลเมตร (1,300 ไร่) ผังเมืองค่อนข้างกลม ภายในตัวเมืองมีภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลอนลูกคลื่น พบโบราณสถานกระจายตัวอยู่ 48 แห่ง ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและ ศาสนาฮินดู มีรูปแบบศิลปกรรมในวัฒนธรรมทวารวดี (พุทธศตวรรษที่ 12-16) และวัฒนธรรมเขมรโบราณ (พุทธศตวรรษที่ 16-18) โบราณสถานที่สำคัญ อาทิ เขาค้างใน ปราสาทศรีเทพ และ ปราสาทสองพี่น้อง ตั้งอยู่เกือบกึ่งกลางเมืองค่อนข้างทางทิศตะวันตก นอกจากนี้ยังมีสระน้ำโบราณทั้งขนาดใหญ่ และเล็กอีกจำนวนกว่า 70 แห่ง เมืองนอก มีพื้นที่ประมาณ 2.83 ตารางกิโลเมตร (1,589 ไร่) ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของเมืองใน ผังเมืองค่อนข้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ามุมมน พบโบราณสถาน 64 แห่ง มีสระน้ำโบราณจำนวนมาก นอกคูเมืองกำแพงเมืองโบราณยังพบโบราณสถานอีก 50 แห่ง โบราณสถานที่สำคัญ อาทิ เขาค้างนอก ปราสาทฤๅษี กลุ่มเขาค้างสระแก้ว และสระแก้ว และเขามอรัตน์ ศาลเจ้าพ่อศรีเทพ อยู่ห่างจากประตูทางเข้าเล็กน้อยทางด้านซ้ายมือ ศาลเจ้าพ่อศรีเทพไม่ใช่โบราณสถาน แต่เป็นที่เคารพสักการะของชาวบ้านทั่วไป ปราสาทศรีเทพเป็นสถาปัตยกรรมแบบศิลปะขอมหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ลักษณะของปราสาทสร้างด้วยอิฐและศิลาแลง ฐานล่างก่อด้วยศิลาแลงเป็นฐานบัวลูกฟัก แบบเดียวกับสถาปัตยกรรมเขมรทั่ว ๆ ไป เรือนธาตุก่อด้วยอิฐ ในการขุดค้นบริเวณนี้พบชิ้นส่วนทับหลังรูปลายสลักราวพุทธศตวรรษที่ 16-17 ซึ่งน่าจะเป็นการสร้างเพิ่มหลังจากโบราณสถานเขาค้างใน ต่อมาประมาณพุทธศตวรรษที่ 18 มีการพยายามจะปรับปรุง

เปลี่ยนแปลงใหม่แต่ไม่สำเร็จ โดยได้พบชิ้นส่วนทั้งกระจัดกระจาย ภายในอุทยานมีสถาปัตยกรรมสำคัญ คือ สระแก้วสระขวัญ โบราณสถานเขาค้างใน ปรากฏสองพี่น้องเขาค้างนอก (ประคอง เจียรทรัพย์, 2542: 11-13)

จังหวัดเพชรบูรณ์มีจุดที่ตั้งรอยต่อของภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคอีสานของประเทศไทย และยังเป็นบริเวณอนุทวีป อินโด-จีน่า ทางตะวันออกและฉาน-ไทย ทางตะวันตกมาปะทะกันจึงทำให้พื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์มีความพิเศษ มีความมหัศจรรย์ และมีความหลากหลายเกิดขึ้นอย่างมากมาย ทั้งในด้านวิถีชีวิตผู้คนและด้านปรากฏการณ์ธรรมชาติอันนำไปสู่แหล่งเรียนรู้และพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจังหวัดเพชรบูรณ์ได้มีนโยบายผลักดันให้เมืองโบราณศรีเทพเป็นมรดกโลก และมีขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มี 4 เส้นทางเชื่อมโยง 4 แหล่งมรดกโลกเข้าด้วยกัน ได้แก่ อุทยาน ศรีเทพ สุโขทัย และหลวงพระบางซึ่งทางจังหวัดเพชรบูรณ์จึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเมืองโบราณศรีเทพสู่มรดกโลก

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงได้รวบรวมข้อมูลสำคัญด้านประวัติของเมืองโบราณศรีเทพ และศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบของชุมชนต่อการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกของอุทยานศรีเทพ เพื่อนำข้อศึกษาดังกล่าวมาทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพเป็นมรดกโลกและเป็นที่สถานที่ท่องเที่ยวให้กับประชาชนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศได้ศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมในพื้นที่ ตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลก
2. เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบต่อชุมชนในการขึ้นทะเบียนเมืองโบราณศรีเทพเป็นมรดกโลก
3. เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลก

3. วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากประเด็นที่ต้องการวิจัยนำไปสู่การทบทวน ข้อกฎหมายระเบียบและวรรณกรรม รวมทั้งบริบทของพื้นที่เขาค้างตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาวิจัย จากนั้นจึงดำเนินการออกแบบวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จนนำไปสู่ข้อค้นพบ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้รูปแบบงานวิจัยคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการค้นคว้าแบบวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการลงสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการเข้าถึงข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Data) และการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม (Field Data) โดยผู้วิจัยได้ใช้เวลาประมาณ 9 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน มกราคม-กันยายน 2565 สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านเอกสาร (Review Rata) และการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเชิงคุณภาพเป็นหลัก ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Review Rata) ผู้วิจัยได้ศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) การเก็บข้อมูลภาคสนาม แบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

- 2.1 ช่วงที่ 1 คือ การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดย ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกผู้ถูกสัมภาษณ์จากการประกอบอาชีพ และ ประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการวิจัย โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) แบ่งออก 3 กลุ่ม จำนวน 10 คน

- 2.2 ช่วงที่ 2 การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Groups)

- 2.3 ช่วงที่ 3 การวิเคราะห์แนวทางในการขับเคลื่อนอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเป็นมรดกโลก (SWOT) โดยการประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อทราบถึงยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ด้วยเทคนิควิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า หรือที่เรียกว่า การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (non-structured interview) ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นสำหรับการสัมภาษณ์โดยครอบคลุมประเด็นที่สำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแยกประเด็นคำถามออกเป็น 3 กลุ่มคำถาม เพื่อใช้สัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 3 กลุ่ม โดยประเด็นคำถามจะครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเด็นคำถามที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาการแนวทางในการขับเคลื่อนอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก

- 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการขับเคลื่อนอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพมีสาเหตุ และปัจจัยมาจากอะไร

- 3) กฎหมายและข้อบังคับที่ใช้ในการพิจารณาการจดทะเบียนอุทยานประวัติศาสตร์มีอะไรบ้าง

- 4) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่จากรัฐปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ภายใต้กฎหมายกำหนด

5) แนวทางในการขับเคลื่อนอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเป็นมรดกโลกมีแนวทางใดบ้างที่ปราศจากปัญหาอุปสรรค

2. ประเด็นคำถามที่ใช้ในการจัดสนทนากลุ่ม และการทำ SWOT จะมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาผลกระทบ และความต้องการของประชาชนที่ได้รับผลกระทบในการขับเคลื่อนอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเป็นมรดกโลก และแนวทางในการแก้ปัญหา หรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ

การตรวจสอบข้อมูล เพื่อความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรงของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation method)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงแบบบูรณาการและหาความสัมพันธ์ของคำตอบที่ได้จากข้อมูลการสัมภาษณ์เจาะลึก และเอกสารต่าง ๆ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาเป็นหลัก จากนั้นนำข้อมูลมานำเสนอเป็นข้อค้นพบเพื่อนำไปสู่ข้อสรุป การตีความ และตรวจสอบ ความถูกต้องแม่นยำของผลการวิจัยต่อไป

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 แนวทางในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลก

แนวทางในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลก ทางจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ดำเนินการแจ้งให้กับหัวหน้าส่วนราชการและประชาชนให้รับทราบเกี่ยวกับปัญหา และมีการตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน เพื่อประสานงานกับกรมศิลปากรเพื่อหาแนวทางในการขับเคลื่อนทั้งด้านเอกสารเกี่ยวกับอาณาเขตและการทำความเข้าใจกับประชาชนที่ได้รับผลกระทบสามารถสรุปออกได้ 3 แนวทางดังนี้

1. แบ่งแนวเขตของพื้นที่อุทยานให้ชัดเจนเพื่อการปรับปรุงแก้ไขผังเมืองรวมเพชรบูรณ์

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องขับเคลื่อนการนำเสนอแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเป็นมรดกโลกโดยจัดทำข้อมูลให้ชัดเจน และจัดส่งไปยังศูนย์มรดกโลกเพื่อนำเสนอเข้าสู่บัญชีมรดกโลก

3. จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน เพื่อประสานกับทางพื้นที่เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหามรดกโลก

สรุปได้ว่าแนวทางในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลกได้มีทุกหน่วยงานได้ให้ความสำคัญและได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของเขตอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเพื่อนำไปสู่ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นแหล่งอารยธรรมที่ทรงคุณค่าแห่งหนึ่งของประเทศไทยและได้ร่วมมือกับทางจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อความถูกต้องทั้งด้านสถานที่และแนวพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อหา แนวทาง

ในการสร้างความชัดเจนของพื้นที่อาณาเขตของอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพเพื่อป้องกันการเกิดปัญหาในการทับซ้อนที่ดินของประชาชน

4.2 ปัญหา และผลกระทบต่อชุมชนในการขึ้นทะเบียนเมืองโบราณศรีเทพเป็นมรดกโลก

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้พบปัญหาและผลกระทบต่อชุมชนในการขอขึ้นทะเบียนเมืองโบราณศรีเทพเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ดังนี้

1. ปัญหาแนวเขตโบราณสถานเมืองศรีเทพทับซ้อนกับชุมชน

ปัญหาแนวเขตโบราณสถานเมืองศรีเทพทับซ้อนกับชุมชนบางส่วนใน ต.ศรีเทพ อ.ศรีเทพ จ.เพชรบูรณ์ พบว่าไม่สามารถเปลี่ยน น.ส.3 ก เป็นโฉนดที่ดินได้ โดยได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบูรณ์ สาขาวิเชียรบุรีว่าถูกกรมศิลปากรคัดค้านการออกโฉนดเนื่องจากที่ดินอยู่ในเขตโบราณสถานเมืองศรีเทพ จึงส่งผลให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวตกใจกับข้อมูลที่ได้รับเพราะไม่เคยทราบมาก่อนว่าที่ดินของตนเองอยู่ในเขตโบราณสถาน เนื่องจากเข้าใจประโยชน์ที่ดินมาตั้งแต่บรรพบุรุษตกทอดมาถึงทายาทรุ่นล่าสุดโดยไม่มีปัญหาใด ๆ ส่วนด้านกรมศิลปากร ไม่ได้เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน เป็นเพียงผู้เข้ามาดูแลและอนุรักษ์โบราณสถานในพื้นที่ตามประกาศเท่านั้น ส่วนหน่วยงานที่ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินคือ กรมธนารักษ์ซึ่งพื้นที่ของกรมธนารักษ์มีเฉพาะในเขตเมืองโบราณศรีเทพจำกัดแนวเขตอยู่ที่คูน้ำและกำแพงดินเมืองเก่าเท่านั้น

2. ปัญหาต่อชุมชนโต้แย้งข้อมูลแนวเขตที่ดินมรดกโลกไม่ชัดเจน

รัฐบาลเสนอให้เมืองโบราณศรีเทพ เขาคลังนก และถ้ำเขามอรัตน์เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม โดยอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการมรดกโลก ต่อมาเมื่อผู้สังเกตเห็นว่าแนวเขต Core Zone หรือพื้นที่หลักที่นำเสนอคณะกรรมการมรดกโลกยึดแนวเขตตามประกาศปี 2506 ของกรมศิลปากรโดยหลักการแล้ว พื้นที่ Core Zone คือพื้นที่อนุรักษ์เข้มข้น ห้ามก่อสร้างอาคารชั่วคราวและถาวร ห้ามทำเกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และห้ามถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยเด็ดขาด ห้ามปรับพื้นที่และเปลี่ยนแปลงภูมิประเทศชาวบ้านซึ่งมีปัญหาเรื่องแนวเขตที่ดินทับซ้อนกับแนวเขตโบราณสถานเมืองศรีเทพ จึงส่งผลให้ประชาชนกังวลว่าจะสูญเสียที่ดินทำกินหรือไม่ เนื่องจากที่ดินของตนเองอยู่ในพื้นที่ Core Zone และหากในอนาคตเมืองโบราณศรีเทพได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก พวกเขาจะได้รับค่าเวนคืนที่ดินและค่ารื้อถอนสิ่งปลูกสร้างได้อย่างไร รวมทั้งการพิสูจน์สิทธิที่ดิน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ปัญหาแนวเขตโบราณสถานเมืองศรีเทพทับซ้อนกับชุมชน และปัญหาต่อชุมชนโต้แย้งข้อมูลแนวเขตที่ดินมรดกโลกไม่ชัดเจน ซึ่งในการหาแนวทางการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลกให้เป็นผลสำเร็จนั้นรวมทั้งยูเนสโก ก็ต้องการความชัดเจนของอาณาเขตพื้นที่อุทยาน

4.3 ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลก

แนวทางยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกที่นำเสนอเป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพเป็นมรดกโลก 5 ข้อดังนี้

1. ให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวและมีเอกสารสิทธิยืนยันยังมีสิทธิใช้ประโยชน์ในพื้นที่ด้านนอกโบราณสถานเมืองนอกและเมืองใน ซึ่งเป็นพื้นที่ด้านนอกคูเมืองและกำแพงเมือง แต่หากจะมีการเปลี่ยนแปลงขอใช้พื้นที่เพื่อทำการใด ๆ สามารถยื่นขออนุญาตได้ และเป็นอำนาจเฉพาะของอธิบดีกรมศิลปากรตาม พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) โบราณสถานโบราณวัตถุ ที่จะอนุญาตหรือไม่อนุญาตต่อไป

2. ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานร่วมกับผู้นำท้องถิ่นได้เข้าประชุมและทำความเข้าใจตรงกัน เพื่อคลายความกังวลในประเด็นการเวนคืนที่ดินและการยังคงกรรมสิทธิ์ ว่าประชาชนยังสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยไม่กระทบแต่อย่างใด

3. ให้เจ้าคณะทำงาน ประสานกรมศิลปากรมารังวัดเขตที่ดิน และหมุดที่ดินของเขตอุทยานประวัติศาสตร์ศรีเทพ เขตด้านนอกคูเมือง และบริเวณเขาค้างนอกเป็นพื้นที่บ้านเรือนอยู่อาศัยของประชาชนหมู่ที่ 5 และหมู่ที่ 11 ตำบลศรีเทพ เพื่อให้ประชาชนที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยรอบได้ทราบเขตพื้นที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีการจัดทำผังเมืองรวมของจังหวัด

4. เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐต้องประสานกับกรมศิลปากรถึงการขออนุญาตและมีความจำเป็นในการถ่ายภาพพื้นที่โดยรอบทางอากาศของอุทยานศรีเทพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนแม่นยำต่อการยื่นการจดทะเบียนและสามารถนำมาชี้แจงกับประชาชนได้เพื่อป้องกันข้อโต้แย้งเรื่องพื้นที่ทับซ้อนพร้อมทั้งสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน

5. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนได้ตระหนักและมีความรักหวงแหนมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าเพื่อให้เกิดเป็นแหล่งเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของชุมชนเพื่อส่งต่อไปกับเยาวชนรุ่นหลังต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่ายุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนศรีเทพเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมจะทรงคุณค่าหากประชาชนได้ตระหนักและให้ความสำคัญและช่วยกันธำรงดูแลรักษาเพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้ถึงรากเหง้าของบรรพบุรุษในอดีตและคงคุณค่าความงามทางประวัติศาสตร์ ที่ยากจะมีประเทศใดในโลกนี้จะมีได้

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลกมีข้อค้นพบ ดังนี้

5.1 การขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลก จะต้องทำการศึกษาลงอาณาเขตบริเวณที่ตั้งของอุทยานศรีเทพให้ครอบคลุมและชัดเจนและต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีเขตแดนติดกับพื้นที่อุทยานศรีเทพทั้งยังต้องแจ้งอาณาเขตของอุทยานให้ประชัดเจนต่อประชาชนเพื่อป้องกันข้อโต้แย้งเรื่องการทับซ้อนของที่ดินระหว่างอาณาเขตของอุทยานและพื้นที่อาศัยของประชาชน ซึ่งจะได้ไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในการเวนคืนที่ดินหรืออาจกลายเป็นผู้บุกรุกที่ดินในเขตอุทยานได้อีก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธวัชชัย ชื่นไพศาลศิลป์ (2555: 179-180) ที่ว่าประวัติศาสตร์ คือ การศึกษาความเป็นมาของมนุษยชาติหรือสังคมใดสังคมหนึ่งตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน ถึงอนาคต โดยอาศัย

วิธีการที่เป็นที่รู้จักกันว่าวิธีของประวัติศาสตร์ คุณค่าของประวัติศาสตร์ไว้ว่าเป็นวิธีที่จะทำให้เข้าใจถึงสิ่งแวดล้อมทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้มนุษย์ในสังคม ๆ หนึ่ง ดำเนินการเพื่อประโยชน์ของตนเองและประโยชน์ของสังคมได้ และประวัติศาสตร์สอนวิธีคิดที่มีเหตุผลผลและวางอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และเน้นความสำคัญของการจัดอคติ โดยรู้จักทำการตรวจสอบและวัดน้ำหนักความน่าเชื่อถือของหลักฐานการคิดอย่างเที่ยงธรรมและเป็นกลาง และมีการแก้ปัญหาอย่างฉลาดเท่าที่จะทำได้ นอกจากนี้คุณค่าประวัติศาสตร์ยังมีคุณค่าต่อศาสตร์อื่น ๆ ที่สามารถนำมาประยุกต์ ได้เช่นกัน ทั้งนี้ในการศึกษายุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมจะต้องทำความเข้าใจประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้งเพื่อความคงอยู่และความงดงามของมนุษย์กับมรดกทางประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่า

ในการศึกษายุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพเป็นมรดกโลกได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิงภรณ์ วงเวียน (2555: 86) ทำการศึกษาการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ซึ่งพบว่าอุปสรรค ขาดการบูรณาการในการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ งบประมาณในการบริหารจัดการท่องเที่ยวและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่เพียงพอ ขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ขาดการวางแผนพื้นที่เฉพาะในการพัฒนา/อนุรักษ์เกาะเสม็ด และขาดหน่วยงานหลักหรือกลไกการประสานความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่เกาะเสม็ดอย่างจริงจัง ซึ่งในปัญหาอุปสรรคของการยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพเป็นมรดกโลกยังถือว่าหน่วยงานภาครัฐยังขาดความชัดเจนในการดำเนินงานชี้แจงเรื่องแนวเขตแดนของอาณาเขตที่ชัดเจนของอุทยานเพื่อนำชี้แจงให้กับประชาชนเพื่อสร้างความเข้าใจและคลายข้อสงสัยเรื่องทับซ้อนของที่ดิน ถึงแม้ว่าจะมีการลงพื้นที่ทำประชาพิจารณ์กับประชาชนแต่ข้อมูลที่ประชาชนได้รับยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอที่จะยอมรับได้ว่าพื้นที่ที่อาศัยอยู่จะไม่เกิดปัญหาในอนาคตเพราะยังไม่สามารถออกเอกสารสิทธิเป็นโฉนดได้จึงถือเป็นอุปสรรคที่รบกวนการแก้ไขเพื่อความชัดเจนต่อไป

ดังนั้นทุกภาคส่วนต้องปรึกษาหารือและหาทางออกร่วมกันเพื่อความสำเร็จในการขึ้นทะเบียนอุทยานศรีเทพเป็นมรดกโลกโดยปราศจากข้อกังขาจากประชาชนและนำไปสู่ความตระหนักและรักหวงแหนในทรัพยากรที่ทรงคุณค่าทางวัฒนธรรมที่ตกทอดมาจากอดีตเพื่อรักษาไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. การปฏิบัติหน้าที่ของภาครัฐที่ดำเนินการในการขึ้นทะเบียนอุทยานศรีเทพควรแจ้งให้ประชาชนรับทราบโดยมีเอกสารหนังสือที่ชี้แจงแนวเขตแดนของอุทยานอย่างชัดเจนเพื่อป้องกันข้อกังขาจากประชาชน
2. หน่วยงานภาครัฐต้องมีการร่วมมือกันในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางออกร่วมกันและการแก้ไขปัญหาจะไปทิศทางเดียวกัน

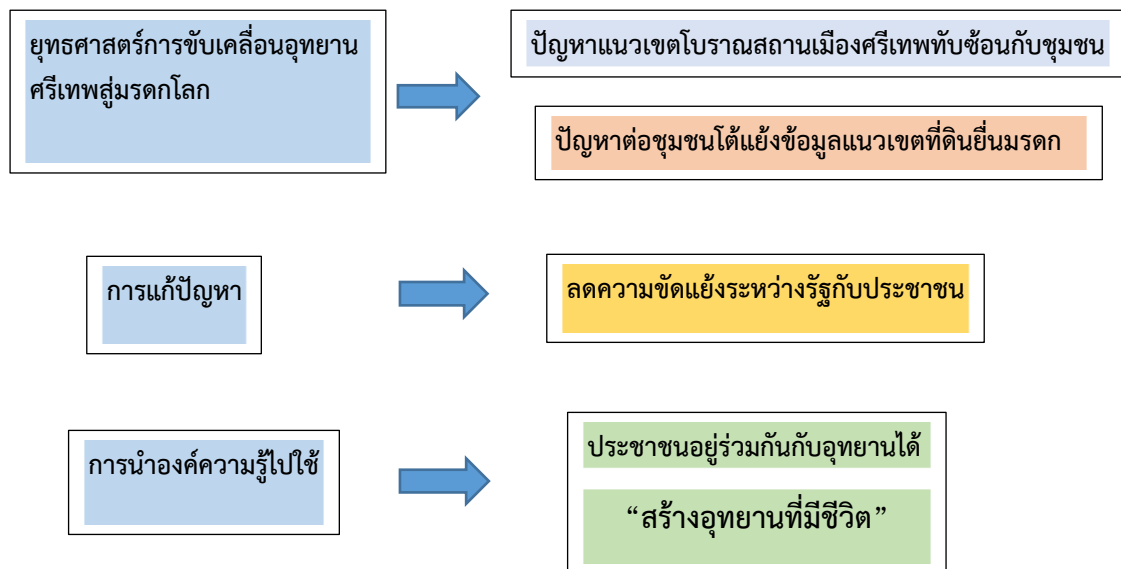
3. หน่วยภาครัฐต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญในการขึ้นทะเบียนอุทยานศรีเทพเป็นมรดกโลกรวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีความตระหนักและหวงแหนช่วยกันดูแลรักษาในตัวอุทยานศรีเทพ

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพขึ้นเป็นมรดกโลก ดังนั้น หากมีการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปต้องศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นในเขตอุทยานหากได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เพื่อเป็นแนวทางในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่ของอุทยาน

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

การศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนอุทยานศรีเทพสู่มรดกโลก กรณีศึกษาตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้เกิดองค์ความรู้จากการวิจัยนอกเหนือจากแนวทางที่เสนอไว้ในข้างต้นแล้ว ประเด็นที่สำคัญที่สุดนอกจากใช้วิธีการในการเวนคืนขอซื้อดินจากประชาชนในพื้นที่ที่มีแนวเขตแดนร่วมกับอุทยาน ซึ่งมีการค้นพบวัตถุโบราณเพิ่มเติมในส่วนของพื้นที่ของประชาชนแล้ว การวิจัยครั้งนี้ได้องค์ความรู้ใหม่ถึงวิธีการแก้ปัญหาที่ลดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน จะต้องแก้ปัญหาโดยการให้ประชาชนอยู่ร่วมกันกับอุทยานได้ ใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม และร่วมกันอนุรักษ์มรดกที่อยู่ในพื้นที่ เรียกว่า “สร้างอุทยานที่มีชีวิต” นำเสนอดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- คณิงภรณ์ วงเวียน. (2555). ศึกษาการพัฒนายุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา ยุทธศาสตร์การพัฒนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ธวัชชัย ชื่นไพศาลศิลป์. (2555). **แหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์จังหวัดเพชรบูรณ์**. สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- นิศา ชูโต. (2551). **การวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พรินต์โพร.
- ประคอง เจียรทรัพย์. (2542). **ศรีเทพเมืองเก่า**. สภาวัฒนธรรมอำเภอศรีเทพ: จังหวัดเพชรบูรณ์.
- วีรยุทธ วงศ์อุ้ย. (2543). **ภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์ จังหวัดเพชรบูรณ์**. สำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์.